

17. december 2020
Sagsnr.: 18/06938 18/06407
Klagenr.: 1001938 og 1001202
(Tidl.: NMK-33-04204, klageID
190518 og NMK-33-04204, klageID 190514)

AFGØRELSE

i klagesag om Ringkøbing-Skjern Kommunes endelige vedtagelse af lokalplan nr. 405 og tillæg nr. 68 til kommuneplan 2013-2025

Ringkøbing-Skjern Kommune har den 13. juni 2017 endeligt vedtaget lokalplan nr. 405, et område til opstilling af 6 vindmøller ved A 1 , og kommuneplantillæg nr. 68 til kommuneplan 2013-2025.

Planklagenævnet har modtaget to klager over afgørelserne.

Planklagenævnet kan ikke give medhold i klagerne over lokalplanen. Det betyder, at lokalplanen fortsat gælder.

Planklagenævnet afviser derudover at behandle klagen over vedtagelsen af kommuneplantillægget, da klagen er uaktuel.

Planklagenævnet
NÆVNENES HUS
Toldboden 2
8800 Viborg

Tlf. 72 40 56 00
CVR-nr. 37 79 55 26
www.naevneneshus.dk

Indhold

1. Klagen til Planklagenævnet.....	4
2. Sagens oplysninger.....	4
2.1. Området.....	4
2.2. Forløbet før vedtagelsen af planen	4
2.2.1. Indsigelse i 2015 og forofffentlighed	4
2.2.2. Partshøring i forbindelse med VVM-redegørelse	5
2.2.3. Vedtagelsen af planforslagene	5
2.3. Vedtagelsen af lokalplanen og kommuneplantillægget	6
2.4. De vedtagne planer.....	7
2.4.1. Lokalplan nr. 405, et område til opstilling af 6 vindmøller ved A 1	7
2.4.2. Kommuneplantillæg nr. 68.....	8
2.5. Kommuneplan 2017-2029.....	8
2.6. Klagerne og bemærkningerne hertil.....	8
2.6.1. Korrespondance i klagesagen.....	8
2.6.2. Manglende miljøvurdering af bekendtgørelser	8
2.6.3. Århus Konventionen, høringsproces og håndtering af indsigelser	9
2.6.4. Beslutningsgrundlag.....	10
2.6.5. Øvrige klagepunkter	10
3. Planklagenævnets bemærkninger og afgørelse	11
3.1. Planklagenævnets kompetence og prøvelse	11
3.1.1. Generelt om nævnets kompetence.....	11
3.1.2. Forhold, som ikke behandles.....	12
3.1.3. Prøvelse i den konkrete sag.....	13
3.2. Manglende miljøvurdering af bekendtgørelser	13
3.3. Århus-konventionen og høringsproces.....	14
3.3.1. Generelt om inddragelse af offentligheden og håndtering af indsigelser.....	14
3.3.2. Planklagenævnets vurdering i forhold til inddragelsen af offentligheden og håndteringen af indsigelser	15
3.3.3. Utilstrækkeligt høringsmateriale	17
3.3.4. Placering af vindmølleprojektet	17
3.4. Beslutningsgrundlag.....	18
3.4.1. Generelt om materiale til kommunalbestyrelsesmedlemmerne	18

3.4.2. Planklagenævnets vurdering i forhold til beslutningsgrundlaget	18
3.5. Planklagenævnets afgørelse	19
4. Gebyr	19

1. Klagen til Planklagenævnet

En forening mod vindmøller i området (klager 1) klagede den 14. juli 2017 til Planklagenævnet over kommunens afgørelse om vedtagelse af lokalplan og kommuneplantillæg.

En virksomhed i området (klager 2) klagede ligeledes den 14. juli 2017 til Planklagenævnet over kommunens afgørelse om vedtagelse af lokalplan.

Planklagenævnet modtog klagerne den 21. juli 2017 fra kommunen.

Klagerne har navnlig anført,

- at lokalplanen skal annulleres, fordi bekendtgørelse nr. 1736 af 21. december 2015 og bekendtgørelse nr. 1590 af 10. december 2014 ikke er blevet miljøvurderet og derfor er ugyldige,
- at vedtagelsen af lokalplanen er i strid med Århus-konventionen,
- at høringsmaterialet har været ukorrekt og utilstrækkeligt,
- at politikerne ikke har haft det rette grundlag for at træffe afgørelse, og
- at en landingsbane, der tilhører den ene af klagerne, vil blive påført gener ved opstillingen af vindmøllerne.

Indholdet af klagerne gengives nærmere i afsnit 2.6.

Klagerne har også klaget over kommunens afgørelse om VVM-tilladelse samt den tilhørende VVM-redegørelse. Disse klager er blevet behandlet af Miljø- og Fødevarerklagenævnet.¹

2. Sagens oplysninger

2.1. Området

Klagesagen vedrører et område, som ligger ved A 1 i Ringkøbing-Skjern Kommune.

Sagen vedrører et vindmølleprojekt for opstilling af 6 vindmøller med en tilladt maksimalhøjde på 149,9 m.

Omkring 500 m sydvest for vindmølleområdet ligger en privat landingsbane, der er ejet af klager 2.

2.2. Forløbet før vedtagelsen af planen

2.2.1. Indsigelse i 2015 og foroffentlighed

Klager 1 sendte den 17. august 2015 et brev til Ringkøbing-Skjern Kommune på baggrund af en ansøgning fra vindmølleopstiller om opstilling af vindmøller nær Påbøl Plantage.

¹ Sag 18/05688 og 18/06682.

Klager 1 anførte en række indsigelser mod det ansøgte vindmølleprojekt, herunder blandt andet manglende lokal opbakning, mange naboer i området, ingen økonomisk gevinst ved det ansøgte projekt og formindsket herligheds-værdi af naturen.

Kommunen besluttede den 29. september 2015 at igangsætte planlægningen for A 1 vindmølleprojekt.

Kommunen gennemførte i perioden 20. maj til 17. juni 2016 en foroffentlighedsfase.

2.2.2. Partshøring i forbindelse med VVM-redegørelse

Ringkøbing-Skjern fremsendte den 17. januar 2017 en partshøring til klager 2 i forbindelse med udarbejdelse af VVM-redegørelse og miljøvurdering vedrørende et projekt om opstilling af 6 vindmøller ved A 1 .

Det fremgik af høringsbrevet, at klager 2, i forbindelse med foroffentlighedsfasen for projektet, blandt andet havde anmodet om at få belyst forhold vedrørende risici ved brug af klagerens landingsbane.

Det fremgik endvidere af høringsbrevet, at VVM-redegørelsen foreløbigt konkluderede, at opstilling af seks vindmøller ved A 1 ville medføre en øget risiko ved anvendelse af landingsbanen, og at kommunen derfor fremsendte udkastet til klageren, således at klageren havde mulighed for at kommentere på de foreløbige konklusioner.

Der var i høringsbrevet fastsat en frist for bemærkninger til den 31. januar 2017.

2.2.3. Vedtagelsen af planforslagene

Ringkøbing-Skjern Kommune vedtog den 21. februar 2017 forslag til lokalplan nr. 405, et område til opstilling af seks vindmøller ved A 1 , og forslag til kommuneplantillæg nr. 68 til kommuneplan 2013-2025.

Lokalplanforslaget og forslaget til kommuneplan var herefter i offentlig høring i perioden fra den 24. februar 2017 til den 21. april 2017.

Det offentliggjorte lokalplanforslag indeholdt 11 figurer nummereret 1-8 og 10-12. Lokalplanforslaget indeholdt således ikke en figur nr. 9.

I det offentliggjorte lokalplanforslag var der endvidere en fejl i teksten til figur 10. Fejlen bestod i, at en del af billedteksten til den manglende figur 9, der senere blev indsat i den endeligt vedtagne lokalplan, i stedet fremgik nederst i billedteksten til figur 10 som en løsrevet sætning.

I løbet af høringsperioden modtog kommunen 43 høringssvar, heriblandt fra klagerne.

Klager 2 gjorde i dennes høringssvar blandt andet indsigelse om, at projektet ville give problemer i forhold til brug af klagerens private landingsbane.

Af høringssvaret fremgik blandt andet:

Landingsbanen er ikke godkendt som offentlig bane, men har eksisteret i ca. 40 år og har givet firmaet en positiv omtale kunder imellem. Når der er problemer med materialelevering eller montør, så klarer firmaets flyver det. Flere projekter er blevet underskrevet, ved at kunder besøger firmaet i deres egen flyver eller vi flyver på besøg. Kunder bliver ofte tilbudt en flyvetur rundt i området for fremvisning af [REDACTED] .
[...]

Ligeledes vil flyvende kunder ikke føle sig trygge, ved at bruge banen med møllernes placering. Det er ligeledes fra Trafikstyrelsens side tilkendegivet, at banen ikke er forsvarlig at bruge i visse vindretninger og vejrforhold.

Vi henstiller til, at man tilgodeser firmaets muligheder for opretholde deres brug af banen og udvidelser af firmaet.

2.3. Vedtagelsen af lokalplanen og kommuneplantillægget

Lokalplanen og kommuneplantillægget blev behandlet på byrådets møde den 13. juni 2017.

Af dagsordenpunktet fra byrådets møde fremgik blandt andet:

Der er i offentlighedsfasen indkommet 43 bemærkninger/indsigelser [...]

De øvrige bemærkninger/indsigelser handler om:

- *Området indgår ikke i temaplanen*
- *Bekymring for støj og helbred*
- *Hensyn til natur og landskab*
- *Bekymring for værditab*
- *Bekymring for lokalsamfundet herunder den splid vindmøllerne skaber*
- *Opfordring til at sætte planlægningen i bero som følge af EU-dom*
- *Tvivl over sagens forløb og kommunes hensyntagen til vindmølleopstiller*
- *Virksomheds private landingsbane*

Ved byrådets behandling af sagen var vedlagt et notat indeholdende resumé af de indkomne indsigelser og forvaltningens forslag til besvarelse af indsigelserne.

Af indsigelsesnotatet fremgik blandt andet:

[...] Gør opmærksom på at flyvepladsen har stor betydning for deres virksomheden og vindmøllerne vil ødelægge denne mulighed grundet turbulens. [...]

[...] Henstiller til at man tilgodeser virksomhedens muligheder for at opretholde brug af flyveplads og udvidelse.

Ved behandlingen var endvidere vedlagt til de i høringsperioden indkomne indsigelser i fuld længde.

Ringkøbing-Skjern Kommune vedtog den 13. juli 2017 lokalplan nr. 405, et område til opstilling af seks vindmøller ved A 1, og kommuneplantillæg nr. 68, endeligt.

Planerne er offentliggjort den 16. juni 2017.

2.4. De vedtagne planer

2.4.1. Lokalplan nr. 405, et område til opstilling af 6 vindmøller ved A 1

Det fremgår af lokalplanens redegørelse, side 6, at baggrunden for lokalplanen er en ansøgning om opstilling af 6 vindmøller ved A 1.

I redegørelsen i den endeligt vedtagne lokalplan er indsat en figur 9, der ikke var med i det offentliggjorte lokalplanforslag. Figur 9 er en visualisering af vindmøllerne set fra Påbølvej. I den endelige vedtagne lokalplan, var fejlen teksten til figur 10 desuden rettet.

Det fremgår af lokalplanens formålsbestemmelse i § 1, at lokalplanens formål er følgende:

Lokalplanens formål er at sikre:

- **at** området kan anvendes til opstilling af seks vindmøller med dertilhørende nødvendige vejadgange og tekniske anlæg samt transformatorstation og koblingsstation,
- **at** sikre, at vindmøllerne fremtræder ensartede og harmoniske i landskabet,
- **at** sikre en optimal udnyttelse af vindressourcerne i området,
- **at** minimere anlæggets genevirkninger ved nabobeboelse og omgivelser,
- **at** der fortsat kan drives landbrug i lokalplanområdet.

2.4.2. Kommuneplantillæg nr. 68

Lokalplanen var ikke i overensstemmelse med kommuneplanen. Kommunen vedtog derfor samtidig med lokalplanen kommuneplantillæg nr. 68 til kommuneplan 2013-2025.

Kommuneplantillægget udlægger et nyt rammeområde 00ta129, ved A 1, der udgør et nyt vindmølleområde.

2.5. Kommuneplan 2017-2029

Ringkøbing-Skjern vedtog den 15. august 2017, efter indgivelsen af klagerne, kommuneplan 2017-2029 for Ringkøbing-Skjern Kommune.

Kommuneplanen blev offentliggjort den 29. september 2017.

I forbindelse med vedtagelsen af kommuneplan 2017-2029 blev kommuneplantillæg nr. 68 aflyst.

2.6. Klagerne og bemærkningerne hertil

2.6.1. Korrespondance i klagesagen

I sagen indgår klagerne af 14. juli 2017. Klager 1 har uddybet sin klage 9. august 2017, 31. august 2017, 20. september 2017 og 14. september 2018. Klager 2 har uddybet sin klage 17. juli 2017 og 31. august 2017. Kommunen er kommet med bemærkninger til klagen 21. juli 2020.

Klagerne og bemærkningerne er i hovedtræk gengivet nedenfor.

2.6.2. Manglende miljøvurdering af bekendtgørelser

Klagersnes bemærkninger

Klager 1 anfører, at bekendtgørelse nr. 1736 om støj fra vindmøller² og bekendtgørelse nr. 1590 om planlægning for vindmøller³ burde have været miljøvurderet efter miljøvurderingsloven, men at dette ikke er tilfældet, hvorefter bekendtgørelserne er ugyldige, hvilket har støtte i EU-retspraksis. Klager 1 henviser i den forbindelse til EU-domstolens afgørelse i sagen C-290/15.

Klageren henviser endvidere til EU-domstolens afgørelser i sagerne C-379/15, C-671/16 og C-160/17. Klageren kommer desuden med en række bemærkninger vedrørende EU-rettens placering i dansk ret og om retskraften af EU-domstolens afgørelser.

Klager gør gældende, at da lokalplanen er vedtaget på baggrund af de to bekendtgørelser, som er ugyldige, skal lokalplanen annulleres.

² Bekendtgørelse nr. 1736 af 21. december 2015 om støj fra vindmøller.

³ Bekendtgørelse nr. 1590 af 10. december 2014 om planlægning for og tilladelse til opstilling af vindmøller.

2.6.3. Århus Konventionen, høringsproces og håndtering af indsigelser

Klagernes bemærkninger

Klager 1 bemærker, at det fremgår af Århus-konventionens artikel 6, 7 og 8, at borgeres ret til offentlig deltagelse i afgørelser også omfatter planer og programmer.

Klager 1 anfører herefter, at denne i indsigelser af 17. august 2015 og 12. april 2017 har fremsat en række opfordringer, som først er blevet delvist besvaret i indsigelsesnotatet, som var vedlagt ved kommunalbestyrelsens endelige vedtagelse af lokalplanen og kommuneplantillægget den 13. juni 2017. Klageren mener desuden ikke, at kommunen i besvarelsenerne har oplyst, hvilke overvejelser der er gjort i forhold til placeringen af vindmøllerne, ligesom det ikke er begrundet, at der kan tillades opførelse af vindmøller i området.

Klager 1 anfører endvidere, at denne ikke er givet nogen mulighed for at replicere indholdet af indsigelsesnotatet.

Klager 1 har gentagne gange henvendt sig personligt og telefonisk til kommunens administration, som har afvist dennes henvendelser og har henvist denne til at henvende sig skriftligt. Klageren har medsendt et bilag, hvoraf det fremgår, at klageren har prøvet at få et møde med kommunen med henblik på at drøfte indholdet af VVM-rapporten.

Klager 2 anfører ligeledes, at denne ikke har fået svar på sine indsigelser fra høringsperioden.

Klager 1 anfører endvidere, at der i udkastet til lokalplanen manglede et billede nr. 9, og at teksten til billede 10 var fejlagtig. Billede nr. 9, som er en visualisering fra Påbølvej, er medtaget i den endelige lokalplan, hvilket må indebære, at der er foretaget rettelser i forhold til høringsmaterialet. Ligeledes er teksten til billede 10 rettet og fremstår nu korrekt.

Klager 1 anfører, at disse forhold understreger, at høringsmaterialet har været ukorrekt og utilstrækkeligt, hvorfor vedtagelsen af lokalplanen er ulovlig med ugyldighed til følge.

Klager 1 anfører endvidere, at Århus-konventionen erkender, at enhver person har ret til at leve i et miljø, der er passende for hans eller hendes sundhed. Derfor skal enhver have adgang til information, have ret til at deltage i beslutningsprocesser og have adgang til klage og til domstolsprøvelse på miljøområdet.

Klager 1 anfører, at der blandt dennes medlemmer findes en familie, hvor et familiemedlem er diagnosticeret med F 2 , og at denne familie konkret ønskede en bolig, hvor der ikke var støj. Før man købte sin bolig, kontaktede man kommunen for at høre nærmere om vindmølleplaner i området ved

A 1 . Kommunen oplyste, at der ikke var aktuelle planer om opstilling af vindmøller i området. Herefter købte familien en bolig i området.

Klager 1 anfører endvidere, at et barn i området har fået [REDACTED] [REDACTED] og ikke vil kunne tåle at opholde sig i den støj, som vindmøller udsender.

Klager 1 anfører, at det er dennes opfattelse, at det er i strid med Århus-konventionen at planlægge projekter for vindmøller meget nær borgere, der påvirkes at støj og/eller skyggekast.

Kommunens bemærkninger

Kommunen anfører, at denne løbende har været i kontakt med borgere både i offentlighedsfasen og uden for denne. I den forbindelse har kommunen besvaret spørgsmål i den detaljeringsgrad, som kommunen fandt rimelig.

Kommunen anfører endvidere, at figuren, som klager 1 henviser til, var placeret forkert, og at billedteksten og figuren ikke passede sammen.

2.6.4. Beslutningsgrundlag

Klagernes bemærkninger

Klager 2 anfører, at der har været afholdt møde om flyvepladsen, hvor klageren har forklaret vigtigheden af, at klageren har dette transportmiddel. Klageren anfører, at der ikke ligger referat af dette til at orientere de politikere, der skulle stemme om lokalplanen.

Klager 2 anfører, at dette har medvirket til, at politikerne ikke har kunnet træffe deres afgørelse på det rette grundlag.

Kommunens bemærkninger

Kommunen anfører, at det ved den politiske behandling af projektet har været forelagt, at der vil være en påvirkning af klagerens landingsbane, og at beslutningen er truffet på baggrund af denne viden.

2.6.5. Øvrige klagepunkter

Landingsbane

Klager 2 anfører, at en landingsbane, der tilhører klageren, vil få gener af en vedtagelse af lokalplanen. Kommunen har ikke beskrevet en plan for bevarelsen af flyvepladsen eller alternativ brug, hvilket klageren finder er mærkeligt, da der på samme byrådsmøde, hvor lokalplanen blev vedtaget, blev vedtaget et lignende projekt for Stauning Flyveplads, hvor der blev lavet foranstaltninger og erstatning for gener fra vindmølleejerne.

Klager 2 gør gældende, at der ikke er kommet afgørelse på denne konflikt, da processen har været forhastet. Der er blevet tilkendegivet en alternativ landingsbane, men klageren må nu erfare, at det ikke er en realitet, men kun et

forslag, som man senere kan forhandle om. Klager 2 mener, at der burde være taget hånd om dette, inden vedtagelsen af lokalplanen.

Endelig anfører klager 2, at det er betænkeligt, at vedtagelse af en lokalplan, som er offentlig ret, kan påhvile en privat ret. Flyvepladsen er i brug og har været i brug i familien i over 40 år, og nu skal klageren afstå brugen af flyvepladsen til opsætning af møller af erhvervskarakt.

Støjgrænser

Klager 2 anfører, at støjgrænsen overstiger værdier for tæt bebyggelse, og at der inden for området ligger 6 husstande, hvor støjgrænsen er overskredet.

Klager 2 anfører endvidere, at det er vurderet, at arealet ikke ligger i et støjfølsomt område, men at der ikke ligger noget konkret bag, hvad vurderingerne er baseret på. Klageren mener, at der mangler en uvildig, som ikke er ansat af vindmølleopstiller, til at vurdere dette.

Erstatning

Klager 2 anfører, at denne er blevet kontaktet af vindmølleopstiller vedrørende erstatning, hvor vindmølleopstiller har tilbudt at forlænge klagerens landingsbane. Dette vil vindmølleopstiller ikke længere tilbyde, efter at lokalplanen er blevet vedtaget.

Klager 2 anfører, at denne ligeledes påklager, at denne ikke er blevet kontaktet om erstatning til firmaets beboelse, som ligger inden for 6 gange vindmøllernes højde. Klager 2 blev orienteret om, at erhverv ikke kunne få erstatning, men har nu erfaret, at beboelsen kan få erstatning. Derfor er tidsfristen nu overskredet, og det er for sent at søge.

Partshøring

Klager 2 anfører, at partshøringsprocessen var med kort varsel, hvilket har medvirket til, at klagerens svar på partshøringen ikke har været gennemarbejdet.

Klager 2 anfører endvidere, at denne har ikke fået svar på sine bemærkninger fra partshøringen vedrørende VVM-redegørelsen.

3. Planklagenævnets bemærkninger og afgørelse

3.1. Planklagenævnets kompetence og prøvelse

3.1.1. Generelt om nævnets kompetence

Planklagenævnet kan tage stilling til retlige spørgsmål i forbindelse med en kommunes afgørelse efter planloven, jf. lovens § 58, stk. 1, nr. 3.⁴

⁴ Bekendtgørelse af lov om planlægning, jf. lovbekendtgørelse nr. 1157 af 1. juli 2020.

3.1.2. Forhold, som ikke behandles

Kommuneplantillægget

Det påklagede kommuneplantillæg er ikke længere gældende, idet den tidligere kommuneplan 2013-2025 for Ringkøbing-Skjern Kommune og tillæg til denne er ophævet i forbindelse med vedtagelsen af kommuneplan 2017-2029. Uanset sagens resultat ville Planklagenævnet således ikke kunne ophæve kommuneplantillægget. Hertil kommer, at alle relevante klagepunkter i sagen er blevet behandlet i relation til lokalplanen. På den baggrund finder Planklagenævnet ikke, at det er aktuelt at tage stilling til klagen over kommuneplantillægget.

Planklagenævnet afviser derfor at behandle klagen over kommunens vedtagelse af kommuneplantillæg nr. 68 til kommuneplan 2013-2025.

Landingsbane

Det, som klager 2 har anført i forhold til, at en landingsbane, som tilhører klageren, vil få gener som følge af lokalplanen, jf. afsnit 2.6.5, vedrører ikke retlige forhold efter planloven, men lokalplanens hensigtsmæssighed, og Planklagenævnet har derfor ikke kompetence til at behandle dette spørgsmål.

Planklagenævnet bemærker endvidere, at kommunen ikke er forhindret i at vedtage en lokalplan, der medfører gener for klagerens landingsbane, fordi kommunen eventuelt har vedtaget en lokalplan for vindmøller et andet sted i kommunen, der indeholder foranstaltninger vedrørende en flyveplads, eller hvor der er indgået aftale med vindmølleopstiller om erstatning for flyvepladsen.

Støjgrænser

Klager 2 har anført, at støjgrænsen overstiger værdier for tæt bebyggelse, afsnit 2.6.5.

Planloven fastsætter ikke generelt krav til lokalplanlægning om, hvilken støjbelastning omgivelserne må udsættes for, herunder om støj fra vindmøller.

Den dagældende bekendtgørelse nr. 1590 om planlægning for vindmøller, fastsatte heller ikke sådanne krav.

Det, som klager 2 har anført om, at støjgrænsen er overskredet, vedrører således ikke retlige spørgsmål efter planloven, men eventuelt lokalplanens hensigtsmæssighed, og Planklagenævnet har derfor ikke kompetence til at behandle spørgsmålet.

Erstatning

Det, som klager 2 har anført vedrørende manglende erstatning for landingsbanen og for beboelse, jf. afsnit 2.6.5, vedrører heller ikke retlige spørgsmål.

efter planloven, og Planklagenævnet har ikke kompetence til at behandle klagepunktet.

Partshøring

Klager 2 har anført, at partshøringen var med kort varsel og at klageren ikke har fået svar på sine bemærkninger fra partshøringen, jf. afsnit 2.6.5.

Det fremgik af partshøringen af 17. januar 2017, at der var tale om en parts-høring i forbindelse med udarbejdelse af VVM-redegørelse og miljøvurdering vedrørende vindmølleprojektet.

Planklagenævnet finder derfor ikke, at klagepunktet om partshøringen vedrører kommunens afgørelse om vedtagelse af lokalplan, og Planklagenævnet har derfor ikke kompetence til at behandle klagepunktet.

3.1.3. Prøvelse i den konkrete sag

Følgende betragtes som et retligt spørgsmål:

- Om lokalplanen er ugyldig som følge af, at bekendtgørelse nr. 1736 og bekendtgørelse nr. 1590 eventuelt er ugyldige på grund af manglende miljøvurdering.
- Om vedtagelsen af lokalplanen er sket i strid med procedurereglerne i planloven og Århus-konventionen.
- Om kommunen ved vedtagelsen af lokalplanen har overholdt almindelige forvaltningsretlige principper og regler, herunder officialprincippet.

Regler benyttet i afgørelsen

Planloven er ændret ved lov nr. 668 af 8. juni 2017. Det følger dog af § 4, stk. 2, i denne ændringslov, at ændringerne ikke gælder for planforslag, som er sendt i offentlig høring efter § 24 i planloven før lovens ikrafttræden den 15. juni 2017. Da det planforslag, som klagesagen handler om, er sendt i offentlig høring før 15. juni 2017, er klagesagen behandlet efter de regler i planloven, som var gældende på det tidspunkt, hvor planforslaget blev sendt i høring.

3.2. Manglende miljøvurdering af bekendtgørelser

Klager 1 har anført, at lokalplanen er vedtaget på baggrund af bekendtgørelser, som er ugyldige på grund af manglende miljøvurdering, og at lokalplanen derfor skal annulleres, jf. afsnit 2.6.2.

Planklagenævnet finder ikke, at spørgsmålet om, hvorvidt den dagældende bekendtgørelse om støj fra vindmøller var ugyldig på grund af manglende miljøvurdering, har betydning for gyldigheden af planer efter planloven.⁵ Det

⁵ Bekendtgørelse nr. 1736 af 21. december 2015 om støj fra vindmøller.

samme gælder den dagældende bekendtgørelse om planlægning for og tilladelse til opstilling af vindmøller.⁶

Lokalplaner udarbejdes eller vedtages ikke med hjemmel i bekendtgørelsen om støj fra vindmøller eller med hjemmel i bekendtgørelsen om planlægning for og tilladelse til opstilling af vindmøller, men med hjemmel i planloven. En eventuel ugyldighed af bekendtgørelserne vil derfor allerede af den grund ikke medføre bortfald af hjemmelsgrundlaget for en lokalplan. Nævnet bemærker i øvrigt, at dette tilsvarende gælder for en miljørapport.

3.3. Århus-konventionen og høringsproces

3.3.1. Generelt om inddragelse af offentligheden og håndtering af indsigelser Planlovens regler

En kommunes vedtagelse af en lokalplan skal ske i overensstemmelse med de retningslinjer, som er fastsat i planlovens kapitel 6.

En kommune kunne efter de dagældende regler vedtage et forslag til en lokalplan endeligt, når forslaget havde været fremlagt offentligt med en frist på mindst 8 uger for fremsættelse af indsigelser m.v. mod planforslaget, jf. planlovens § 27, stk. 1, 1. pkt., jf. § 24, stk. 3.

Hvis der rettidigt har været fremsat indsigelser m.v. mod et lokalplanforslag, kan vedtagelsen af lokalplanen dog tidligst ske 4 uger efter udløbet af indsigelsesfristen, jf. § 27, stk. 1, 2. pkt.

Formålet med bestemmelsen om 4 uger er at sikre, at indsigelser mod et lokalplanforslag får en seriøs behandling. Af lovbestemmelsens forarbejder fremgår bl.a., at bestemmelsen gælder uanset indsigelsernes karakter.

Kommunen er ikke efter planlovens forpligtet til at imødekomme indsigelser mod et planforslag. Kommunen er heller ikke forpligtet til at besvare spørgsmål, som fremgår af indsigelserne, i forbindelse med vedtagelsen af planen.

Planklagenævnet finder desuden ikke, at det generelt medfører ugyldighed af en plan, at forvaltningen i et indsigelsesnotat ikke gengiver indsigelser fuldt ud eller ikke gengiver indsigelserne på en bestemt måde. Dette gælder især, hvis indsigelserne også er medtaget i fuld udgave i forbindelse med sagens behandling i udvalg og/eller byråd.

Århus-konventionen

Af Århus-konventionens artikel 1 fremgår følgende vedrørende konventionens formål:

Formål

⁶ Bekendtgørelse nr. 1590 af 10. december 2014 om planlægning for og tilladelse til opstilling af vindmøller.

Med henblik på at bidrage til beskyttelsen af den ret, der tilkommer ethvert menneske i denne og kommende generationer, til at leve i et miljø, der er tilfredsstillende for hans eller hendes sundhed og velbefindende, garanterer hver part retten til adgang til oplysninger, offentlig deltagelse i beslutningsprocesser og adgang til klage og domstolsprøvelse i overensstemmelse med bestemmelserne i denne konvention.

Århus-konventionens artikel 6 vedrører offentlig deltagelse i afgørelser vedrørende konkrete aktiviteter. Af artikel 6, stk. 3, fremgår følgende:

Offentlighedsprocedurerne skal omfatte rimelige tidsrammer for de forskellige faser, der tillader rimelig tid til at informere offentligheden i overensstemmelse med stk. 2, og til at offentligheden kan forberede sig på og opnå reel deltagelse under hele miljøbeslutningsprocessen.

Af Århus-konventionens artikel 6, stk. 4, fremgår følgende:

Hver part sørger for, at offentligheden inddrages tidligt i processen, mens alle muligheder stadig er åbne, og effektiv offentlig deltagelse kan finde sted.

Af Århus-konventionens artikel 6, stk. 8, fremgår følgende:

Hver part sikrer, at resultatet af den offentlige deltagelse tages behørigt i betragtning ved den endelige afgørelse.

Af Århus-konventionens artikel 7 fremgår følgende:

Offentlig deltagelse i planer, programmer og politikker vedrørende miljøet

Hver part fastsætter passende praktiske og/eller andre foranstaltninger med henblik på offentlighedens deltagelse ved udarbejdelsen af planer og programmer, der vedrører miljøet på en gennemsigtig og retfærdig måde, efter at have stillet de nødvendige oplysninger til rådighed for offentligheden. Inden for rammerne heraf finder artikel 6, stk. 3, 4 og 8, anvendelse. Den relevante offentlige myndighed udpeger den del af offentligheden, der kan deltage i beslutningsprocessen, under hensyntagen til formålet med denne konvention. Hver part bestræber sig på i passende omfang at muliggøre offentlighedens deltagelse ved udarbejdelse af politikker vedrørende miljøet.

3.3.2. Planklagenævnets vurdering i forhold til inddragelsen af offentligheden og håndteringen af indsigelser

Klager 1 har anført, at denne i indsigelser har fremsat en række opfordringer, som kun delvist er besvaret i indsigelsesnotatet, der var vedlagt ved vedtagelsen af lokalplanen på byrådets møde den 13. juni 2017, og at klageren ikke

blev givet mulighed for at replicere indholdet af indsigelsesnotatet, jf. afsnit 2.6.3.

Klager 1 har i den forbindelse henvist til Århus-konventionens artikel 7 om offentlig deltagelse i planer, programmer og politikker vedrørende miljøet, og Planklagenævnet har derfor forstået dette som et klagepunkt om, at høringsprocessen i forbindelse med vedtagelsen af lokalplanen var i strid med Århus-konventionen.

Klager 2 har ligeledes anført, at denne ikke har fået svar på sine indsigelser fra høringsperioden, jf. afsnit 2.6.3.

Lokalplanen har været i offentlig høring i perioden fra den 24. februar 2017 til den 21. april 2017. Endvidere er den endelige vedtagelse af lokalplanen sket senere end 4 uger efter udløbet af høringsfristen.

Begge klageres indsigelser er gengivet i kommunens notat om indsigelser mod planforslaget. Notatet var med som bilag til dagsordenen til byrådets møde den 13. juni 2017. Der er ikke i planloven krav om, at borgere, der er kommet med indsigelser i forbindelse med den offentlige høring, skal have svar på disse indsigelser eller have lejlighed til at komme med bemærkninger til et eventuelt indsigelsesnotat, der udarbejdes på baggrund af de indkomne høringssvar til brug for den politiske behandling af den endelige vedtagelse af planen.

Desuden indgik alle indsigelser i deres fulde ordlyd som et bilag til dagsordenen. Kommunen har således inddraget klagerens indsigelse i behandlingen af planforslaget.

Planklagenævnet bemærker i øvrigt, at klager 1's indsigelse af 17. august 2015, som klageren har anført kun at have fået delvist svar på, er indgivet før kommunen igangsatte planlægning for vindmølleprojektet. Spørgsmålet om, hvorvidt kommunen burde have besvaret denne indsigelse, vedrører således ikke kommunens afgørelse om vedtagelse af lokalplan.

Planklagenævnet finder på den baggrund, at inddragelsen af offentligheden og håndteringen af indsigelser, er sket i overensstemmelse med planlovens regler for tilvejebringelse af lokalplaner.

Planklagenævnet finder desuden ikke, at der af Århus-konventionen kan udledes yderligere krav i forhold til håndtering af indsigelser eller begrundelser for bestemte planlægningsmæssige løsninger end dem, som fremgår af planloven.

Planklagenævnet bemærker for en god ordens skyld, at der heller ikke i øvrigt efter planloven er et krav om, at kommunen i selve lokalplanen skal redegøre for begrundelsen for en bestemt placering af vindmøller.

Endelig er der ikke i planloven, Århus-konventionen eller forvaltningsretten et krav om, at en kommune skal holde møder med borgere, der ønsker at komme med indsigelser eller drøfte en påtænkt planlægning.

3.3.3. Utilstrækkeligt høringsmateriale

Klager 1 har desuden anført, at der var fejl i lokalplanforslaget og at høringsmaterialet derfor har været ukorrekt og utilstrækkeligt, jf. afsnit 2.6.3.

Et lokalplanforslag skal være tilstrækkeligt præcist og entydigt til, at det er muligt for offentligheden at tage stilling til forslaget.

Planklagenævnet finder ikke, at det forhold, at lokalplanforslaget ikke indeholdt den figur 9, som er en af flere visualiseringer af de planlagte vindmøller, og som efterfølgende blev indsat i den endeligt vedtagne lokalplan medfører, at lokalplanforslaget kan siges ikke at have været tilstrækkeligt præcist og entydigt til, at det var muligt for offentligheden at tage stilling til forslaget.

Planklagenævnet har i den forbindelse navnlig lagt vægt på, at der ikke i planloven generelt gælder et krav om, at lokalplanforslag eller endeligt vedtagne lokalplaner skal indeholde figurer eller visualiseringer af den bebyggelse, som lokalplanen muliggør, herunder heller ikke vindmøller.

Nævnet finder endvidere ikke, at det forhold, at der var en fejl i billedteksten til figur 10 i lokalplanforslaget, har betydning for, hvorvidt lokalplanforslaget kan siges at have været tilstrækkeligt præcist og entydigt, eller at fejlen var egnet til at skabe uklarhed. Efter nævnets opfattelse, var det åbenlyst, at der var tale om en fejl.

Planklagenævnet kan på den baggrund ikke give medhold i klagepunktet om, at høringsmaterialet har været utilstrækkeligt.

3.3.4. Placering af vindmølleprojektet

Klager 1 har endvidere anført, at det er i strid med Århus-konventionen at planlægge projekter for vindmøller meget nær borgere, der påvirkes af støj og/eller skyggekast, jf. afsnit 2.6.3.

Århus-konventionen fastsætter en række processuelle rettigheder om adgang til oplysninger, ret til deltagelse i beslutningsprocesser og ret til klage og domstolsprøvelse på miljøområdet.

Konventionen fastsætter imidlertid ikke materielle regler for, hvilke miljøpåvirkninger borgere kan udsættes for, herunder ved placeringen af vindmølleprojekter.

Planklagenævnet kan på den baggrund ikke give medhold i klagepunktet om, at placeringen af vindmølleprojektet er i strid med Århus-konventionen.

3.4. Beslutningsgrundlag

3.4.1. Generelt om materiale til kommunalbestyrelsesmedlemmerne

Klager 2 har anført, at der ikke lå et referat til at orientere de politikere, der skulle stemme om lokalplanen, om et afholdt møde vedrørende flyvepladsen, og at politikerne derfor ikke har kunnet træffe afgørelse på det rette grundlag, jf. afsnit 2.5.5.

Planklagenævnet har forstået dette som et klagepunkt om, at et referat fra dette møde skulle have været vedlagt som bilag til dagsordenpunktet på byrådets møde den 13. juni 2017.

Reglerne om, hvilket materiale der skal udsendes til de politiske beslutningstagere inden udvalgs- og byrådsmøder, fremgår af den kommunale styrelseslovs § 8, stk. 4, og § 20, stk. 3.⁷ Planklagenævnet har ikke kompetence til at tage stilling til, om disse bestemmelser er overholdt, og nævnet kan således som udgangspunkt ikke efterprøve, om de oplysninger, som forvaltningen i en kommune forelægger for de politiske beslutningstagere, er tilstrækkelige.

Et utilstrækkeligt dagsordenmateriale kan dog efter omstændighederne indebære, at de politiske beslutningstagere ikke har inddraget hensyn eller oplysninger, som efter lovgivningen *skal* inddrages i forbindelse med vedtagelsen af en plan. Dette kan efterprøves af nævnet, og det kan efter omstændighederne medføre, at afgørelsen er ugyldig.

Hvis der derimod er tale om, at de politiske beslutningstagere ikke er blevet gjort bekendt med oplysninger af betydning for de mere skønsmæssige hensyn, som en kommune kan vælge at inddrage i forbindelse med afgørelsen, medfører dette ikke afgørelsens ugyldighed.

3.4.2. Planklagenævnets vurdering i forhold til beslutningsgrundlaget

Planklagenævnet finder ikke, at afgørelsen lider af en væsentlig retlig mangel som følge af, at referat fra mødet vedrørende flyvepladsen ikke var vedlagt dagsordenen ved byrådets endelige vedtagelse af lokalplanen, idet der ikke efter lovgivningen er et krav om, at sådanne forhold skal inddrages i beslutningen om at vedtage en lokalplan.

Planklagenævnet kan derfor ikke give medhold i klagepunktet.

Planklagenævnet bemærker i øvrigt, at det fremgik af dagsordenpunktet fra byrådets endelige vedtagelse af lokalplanen, at der var gjort indsigelse vedrørende en privat landingsbane, og at det fremgik af indsigelsesnotatet, at klageren havde gjort indsigelse om, at flyvepladsen har stor betydning for klagerens virksomhed, og at vindmøllerne ville ødelægge denne mulighed. Endvidere var klagerens høringssvar fra den offentlige høring, hvor klageren

⁷ Lovbekendtgørelse nr. 47 af 15. januar 2019 af lov om kommunernes styrelse.

havde anført bemærkninger om flyvepladsens betydning for klagerens virksomhed, vedlagt ved byrådets endelige vedtagelse af lokalplanen.

3.5. Planklagenævnets afgørelse

Planklagenævnet kan ikke give medhold i klagen over lokalplan nr. 405, et område til opstilling af 6 vindmøller med A 1, som er endeligt vedtaget af Ringkøbing-Skjern Kommune den 13. juni 2017.

Planklagenævnet afviser derudover at behandle klagen over vedtagelse af kommuneplantillæg nr. 68 til kommuneplan 2013-2025, da klagen er uaktuel.

Planklagenævnets afgørelse er endelig og kan ikke indbringes for anden administrativ myndighed, jf. § 3, stk. 3, i lov om Planklagenævnet.⁸ Eventuel retssag til prøvelse af afgørelsen skal være anlagt inden 6 måneder, jf. § 3, stk. 4, i lov om Planklagenævnet.

Afgørelsen er truffet af formanden på nævnets vegne, jf. § 4, stk. 1, i lov om Planklagenævnet.

Planklagenævnet beklager den lange sagsbehandlingstid.

4. Gebyr

De indbetalte klagegebyrer tilbagebetales ikke. Klagegebyrer tilbagebetales kun, hvis nævnet har afvist at behandle sagen, hvis klagen tilbagekaldes, eller hvis nævnet giver klageren medhold eller i øvrigt ændrer den afgørelse, der er klaget over. Det er ikke tilfældet i denne sag. Planklagenævnets afgørelse vedrørende klagegebyret kan ikke indbringes for anden administrativ myndighed. Der henvises til § 3 i gebyrbekendtgørelsen for Planklagenævnet.⁹

⁸ Lov nr. 1658 af 20. december 2016 om Planklagenævnet.

⁹ Bekendtgørelse nr. 108 af 28. januar 2017 om gebyr for indbringelse af klager for Planklagenævnet.